

บทคัดย่อ

ชื่อภาคินพนธ์ : ประสิทธิภาพของการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมสุขภาพใน
โรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน
ชื่อผู้เขียน : นางสาวอัญชลี มาอินทร์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปี : 2544

การวิจัย เรื่อง “ ประสิทธิภาพของการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน” เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experiment) ชนิดกลุ่มควบคุมไม่มีการสุ่ม แต่มีการทดสอบก่อนและหลังดำเนินการ (Nonrandomized control group pretest posttest design) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน โดยเน้นศึกษาในเรื่อง ความรู้เรื่องโรคเบาหวานและพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพภายในโรงพยาบาลและกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม การเปรียบเทียบความรู้เรื่องโรคเบาหวานและพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพภายในโรงพยาบาลกับกลุ่มที่ไม่ร่วมกิจกรรม โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ขึ้นทะเบียนรักษาในเขตอำเภอทรายมูล จำนวน 470 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุม คือ ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล ที่มีลักษณะทางประชากรคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS for Windows version 9.0 สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ Paired Samples t-test

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.5 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ

50 สมรสแล้ว ร้อยละ 80 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 92.5 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 80 ในกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.5 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ 55 สมรสแล้ว ร้อยละ 87.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 92.5 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 90

2. ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.5 และ 50.0 ตามลำดับ แต่หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล กลุ่มทดลองมีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ 95 ส่วนกลุ่มควบคุมยังมีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.0

3. ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมการดูแลตนเองปานกลาง ร้อยละ 85 และ 75 ตามลำดับ หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล กลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดูแลตนเองดี ร้อยละ 92.5 ส่วนในกลุ่มควบคุมยังมีความรู้พฤติกรรมการดูแลตนเองปานกลาง ร้อยละ 82.5

4. ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P > .001$

5. หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P > .001$

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย ควรสนับสนุนให้มีการดำเนินกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานต่อไป

2. เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดูแลตนเอง ควรมีการพัฒนาระบบการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนด้วย

ABSTRACT

Title of Research Paper : The Efficiency of Health Promotion Center
Operation in Hospital for Diabetics
Author : Miss Unchalee Mar-In
Degree : Master of Arts (Social Development)
Year : 2001

The study of "The Efficiency of Health Promotion Center Operation in Hospital for Diabetics" was the Quasi experiment. There was no randomized control group. However, the nonrandomized control group pretest and posttest design was used. The objectives of this study were: to study the efficiency of Health Promotion Center operation in hospital for diabetics. This study also emphasized their knowledge of diabetics and self caring behavior by comparing the group of activity participation in Health Promotion Center in the hospital with the group of non activity participation. The data were collected by using questionnaires. The population in this study were 470 diabetics who registered in Sai Moon District. The sample consisted of 40 diabetics participating in Health Promotion Center activities. And the control group was diabetics who did not participate in Health Promotion Center activities and had characteristic similar to the sample. The program using in data analysis was SPSS for Windows version 9.0. The statistics employed for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test and Paired Samples t-test.

Results

1. Most sample were female (92.5%), age between 50 –59 years (50 %).

marital status (80%), completed Prathom Suksa (92.5%) and being agriculturalist (80%). Most control group were female (92.5%), age between 50-59 years (55%), marital status (87.5%), completed Prathom Suksa (92.5%) and being agriculturalist (90%).

2. Before joining the activities in Health Promotion Center in hospital, both sample and control group had their knowledge at a moderate level (42.5% and 50.0% respectively). However, after joining the activities in Health Promotion Center in hospital, the sample group had their knowledge at a high level (95%) but the control group had their knowledge at a moderate level (50.0%).

3. Before joining the activities in Health Promotion Center in hospital, both sample and control group had their self caring behavior at a moderate level (85% and 75% respectively). However, after joining the activities in Health Promotion Center in hospital, most sample group had good self caring behavior (92.5%) but the control group had their self caring behavior at a moderate level (82.5%).

3. Before joining the activities in Health Promotion Center in hospital, the average score of knowledge and self caring behavior had no difference in both group. However, after joining the activities in Health Promotion Center in hospital, the average score of knowledge and self caring behavior of the sample group were higher than the control group at a significant level ($p > .001$).

4. After joining the activities in Health Promotion Center in hospital, the sample group had their average score of knowledge and self caring behavior higher than before joining the activities at a significant level ($p > .001$).

Suggestion

1. In order to increase knowledge and changing self caring behavior of diabetics, the activities in Health Promotion Center in hospital should be continued.

2. In order to continue self caring behavior, the health promotion system in community should be developed.